

Innmelding av forslag til endring av pensum og/eller læringsutbyttebeskrivelse (LUB)

(fylles ut av underviser i samråd med avdelingsleder)

Endringen gjelder: Angi avdeling, fag/emne og antall studiepoeng:	4. avdeling, sivilprosess, 10 sp. Avdelingsleder er forslagsstiller, men forslaget er nøye diskutert med faglærer Christina Jensen. Forslaget reflekterer også langt på vei de bemerkninger som alle seminarlederne i sivilprosess har gitt i sitt obligatoriske evalueringsmøte etter endt seminarundervisning dette semesteret.
Endringen gjelder fra: Angi semester (vår/høst) og år (20xx):	Høst 2022
Forslag til endring av pensum Nøyaktig forfatter, tittel, årstall og sidetall på pensum som ønskes vedtatt	Fyll inn slik pensum er før endringen: Det foreslås på nåværende tidspunkt ingen pensumendring, da det nylig er gjort en pensumendring. Inntrykket er imidlertid at studenter og seminarledere opplever at dagens pensumbok ikke nødvendigvis dekker alle læringsmål like godt. Til neste år bør det derfor vurderes å bytte pensumbok, ev. få inntatt tilleggspensum. Eksempelvis er temaet behandling i forliksrådet som prosessforutsetning nesten ikke berørt i boken, til tross for at tematikken er praktisk viktig, vies mye oppmerksomhet i undervisningen og går igjen i eksamensoppgaver (forliksrådet i sin helhet behandles over 2 sider).
Oppdatert pensum med endringsforslag: Kopier inn nåværende pensum og inkluder endringsforslag ved bruk av funksjonen "spor endring"	
Begrunnelse for endringsforslag:	

Totalt antall sider pensum i faget før og etter endring:	Før: Etter:
Særskilt begrunnelse ved eventuelt avvik fra gjeldende pensumnorm (jf. pensumnorm angitt på siste side):	
Er aktuelle kjønnsperspektiv inkludert i det foreslåtte pensum og/eller er det kjønnsbalanse blant forfatterne av pensum i faget?	
Eventuelle andre merknader:	
Samlet vurdering fra avdelingsleder:	Støtter avdelingsleder forslaget til pensumendring? Ja [] Nei [] Hvis avdelingsleder er forslagsstiller: Støtter underviserne i faget pensumendringen? Ja [] Nei [] Endringen nødvendiggjør endring også av læringsutbyttebeskrivelsene: Ja [] Nei []
Før forslag til endring i emnebeskrivelse/ fagbeskrivelse eller læringsutbyttebeskrivelse, fyll inn forslag til endring her:	Sivilprosess 1) Faglig innhold Sivilprosess omhandler reglene for domstolsbehandling av sivile saker. Prosessreglene bestemmer hvordan en må gå frem for å få rettslig beskyttelse for de posisjoner og/eller rettigheter som fremgår av materielle regler. I sivile saker er det opp til den enkelte part å utrede en sak og ta standpunkt til om den skal bringes inn for domstolene. Dette har betydning

<p>Fyll inn slik læringsutbyttebeskrivelsen blir etter forslag til endring ("ren" versjon):</p>	<p>for utforming av regler og prinsipper på området, for eksempel regler om rettens forhold til partenes prosesshandlinger. Her står disposisjons- og forhandlingsprinsippet sentralt.</p> <p>Faget omhandler prosessuelle prinsipper og tvistelovens regler for saksbehandlingen. Særlig sentralt står, i tillegg til disposisjons- og forhandlingsprinsippet, prinsippene om muntlig saksbehandling, bevisumiddelbarhet, offentlig saksbehandling, aktiv saksstyring og konsentrasjon av prosessen, proporsjonalitet, bevisfrihet og legdommerdeltakelse. Disse prinsippene kommer til uttrykk i flere sentrale saksbehandlingsregler for sivile saker.</p> <p>Kravet til rettferdig rettergang, som kommer til uttrykk i bl.a. Grunnlovens menneskerettsregler og internasjonale konvensjoner, har en sentral plass i sivilprosessen. Domstolsbehandlingen i sivile saker skal skje innenfor rammene av dette kravet. I tillegg kan enkelte av de prosessuelle prinsippene i dag anses som utslag av det overordnede kravet til en rettferdig rettergang.</p> <p>2) Læringsutbytte</p> <p>Kunnskap</p> <p>Etter bestått fjerde avdeling har studenten:</p> <p>avansert kunnskap om prinsippene som gjelder for behandling av sivile saker</p> <p>avansert kunnskap om menneskerettslige krav til behandlingen av sivile saker</p> <p>avansert kunnskap om reglene om de alminnelige domstolers stedlige kompetanse</p> <p>avansert kunnskap om reglene om partsevne</p> <p>avansert kunnskap om reglene om søksmålgjenstand, søksmålssituasjon og partstilknytning</p> <p>avansert kunnskap om rettskraftreglene</p> <p>avansert kunnskap om rettens forhold til partenes prosesshandlinger</p> <p>god kunnskap om forliksrådsbehandling, voldgiftsklausul og søksmålsfrister som vilkår for realitetsbehandling</p> <p>god kunnskap om behandling ved allmennprosess</p> <p>god kunnskap om hvilke bevis som kan føres, samt beviskravene</p>
---	---

	<p>kunnskap om prosessdyktighet</p> <p>Ferdigheter</p> <p>Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:</p> <p>identifisere og løse sivilprosessrettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte</p> <p>benytte de prinsipper som gjelder for behandling av sivile saker i rettslig argumentasjon</p> <p>beskrive de enkelte skritt i saksbehandlingen for domstolene</p> <p>forstå og analysere hvilke roller og oppgaver de ulike aktørene har</p> <p>forstå og analysere etiske problemstillinger aktørene kan bli stilt overfor</p>
<p>For forslag til endring i emnebeskrivelse, fagbeskrivelse eller læringsutbyttebeskrivelse, fyll inn forslag til endring her:</p> <p>Fyll inn slik læringsutbyttebeskrivelsen inkludert forslag til endring (ved bruk av funksjonen “spor endring”):</p>	<p>Sivilprosess</p> <p>1) Faglig innhold</p> <p>Sivilprosess omhandler reglene for domstolsbehandling av sivile saker. Prosessreglene bestemmer hvordan en må gå frem for å få rettslig beskyttelse for de posisjoner og/eller rettigheter som fremgår av de materielle regler. <u>I sivile saker er det opp til den enkelte part å utrede en sak og ta standpunkt til om den skal bringes inn for domstolene. Dette har betydning for utforming av regler og prinsipper på området, for eksempel regler om rettens forhold til partenes prosesshandlinger. Her står disposisjons- og forhandlingsprinsippet sentralt.</u></p>

Faget omhandler prosessrettslige-prosessuelle prinsipper og tvistelovens regler for saksbehandlingen. Særlig sentralt står, i tillegg til disposisjons- og forhandlingsprinsippet, prinsippene om muntlig saksbehandling, bevisumiddelbarhet, offentlig saksbehandling, aktiv saksstyring og konsentrasjon av prosessen, proporsjonalitet, bevisfrihet og legdommerdeltakelse. Disse prinsippene kommer til uttrykk i flere sentrale saksbehandlingsregler for sivile saker. Kravet til rettferdig rettergang er av fundamental betydning, og grunnlaget for mer spesifikke prinsipper, som kontradiktorisk saksbehandling og likebehandling. I sivile saker er det opp til den enkelte part å utrede en sak og ta standpunkt til om den skal bringes inn for domstolene. Dette har betydning for utforming av regler og prinsipper på området. Disposisjonsprinsippet og forhandlingsprinsippet står her sentralt.

Kravet til rettferdig rettergang, som kommer til uttrykk i bl.a. Grunnlovens menneskerettsregler og internasjonale konvensjoner, har en sentral plass i sivilprosessen. Domstolsbehandlingen i sivile saker skal skje innenfor rammene av dette kravet. I tillegg kan enkelte av de prosessuelle prinsippene i dag anses som utslag av det overordnede kravet til en rettferdig rettergang.

Disposisjonsprinsippet går ut på at det er partene som har herredømme over gjenstanden for prosessen. Kjernen i forhandlingsprinsippet er at partene har hovedansvaret for å skaffe til veie det faktiske grunnlaget for rettens avgjørelse, og at retten bare kan bygge på de påstandsgrunnlag som partene har påberopt. De øvrige sivilprosessrettslige prinsipper omhandles også; muntlig saksbehandling, bevisumiddelbarhet, offentlig saksbehandling, aktiv saksstyring og konsentrasjon av prosessen, proporsjonalitet, bevisfrihet og legdommerdeltakelse.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

avansert kunnskap om prinsippene som gjelder for behandling av sivile saker

avansert kunnskap om menneskerettslige krav til behandlingen av sivile saker, herunder den menneskerettslige forankringen av disse.

avansert kunnskap om reglene om de alminnelige domstolers stedlige kompetanse

avansert kunnskap om reglene om partsevne og prosessuell handleevne

	<p>avansert kunnskap om reglene om søksmålgjenstand, søksmålssituasjon og partstilknytning</p> <p><u>avansert kunnskap om rettskraftreglene</u></p> <p><u>avansert kunnskap om rettens forhold til partenes prosesshandlinger</u></p> <p><u>god kunnskap om utforming av stevning og tilsvær</u></p> <p><u>god kunnskap om rettskraftreglene</u></p> <p>god kunnskap om <u>de øvrige forutsetninger som må foreligge for at en sak skal kunne tas til realitetsbehandling forlikrådsbehandling, voldgiftsklausul og søksmålsfrister som vilkår for realitetsbehandling</u></p> <p>god kunnskap om behandling ved allmennprosess</p> <p>god kunnskap om hvilke bevis som kan føres, samt beviskravene</p> <p><u>god kunnskap om rettens forhold til partenes prosesshandlinger</u></p> <p><u>kunnskap om prosessdyktighet</u></p> <p>Ferdigheter</p> <p>Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:</p> <p>identifisere og løse sivilprosessrettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte</p> <p>benytte de prinsipper som gjelder for behandling av sivile saker i rettslig argumentasjon</p> <p>beskrive de enkelte skritt i saksbehandlingen for domstolene</p> <p>forstå og analysere hvilke roller og oppgaver de ulike aktørene har</p> <p>forstå og analysere etiske problemstillinger aktørene kan bli stilt overfor</p>
Begrunnelse for endringsforslag av	<p>Endringene i fagbeskrivelsen foreslås hovedsakelig for at fagbeskrivelsen og LUB skal stemme bedre overens med hvordan undervisningen legges opp, samt for at den i større grad skal reflektere hva som anses som sentrale</p>

fagbeskrivelsen og læringsutbyttebeskrivelsen:	<p>prosessuelle spørsmål i dag. Fagbeskrivelsen og LUB har ikke vært endret på en stund, sett bort fra mindre justeringer, mens undervisningen og pensum har vært forsøkt tilpasset rettsutviklingen. Diskrepansen kan illustreres ved at den gamle fagbeskrivelsen ikke nevner Grunnloven.</p> <p>Endringene i læringsmålene er av ulik art:</p> <p>Noen endringer er gjort for at beskrivelsen av kunnskapsnivået skal stemme bedre med fokuset i undervisning. Et eksempel på dette er at det etter det nye forslaget kreves «avansert» kunnskap om «rettskraftsreglene», mens dagens LUB kun krever «god» kunnskap. Det vies vanligvis en hel dobbelttime seminar til temaet rettskraft, og det er ofte sentral tematikk på eksamen. Dette er også i samsvar med reglenes betydning i praksis. Motsatt kreves det i dag «avansert» kunnskap om prosessuell handleevne, selv om det knapt berøres i undervisningen. Studentene må være kjent med reglenes eksistens, men trenger ikke kunne foreta større analyse enn det som følger av lovteksten. Her foreslås det derfor å redusere kunnskapskravet til «kunnskap».</p> <p>Andre endringer er gjort for å presisere meningsinnholdet i LUB. Dette gjelder primært endringen fra «de øvrige forutsetninger som må foreligge for at en sak skal kunne tas til realitetsbehandling» til «forlikrårsbehandling, voldgiftsklausul og søksmålsfrister som vilkår for realitetsbehandling». Dette er ment å skulle gjøre det enklere for studentene å forstå hvilke «øvrige forutsetninger» det siktes til, og det samsvarer også bedre med undervisningens prioriteringer.</p> <p>Til sist er menneskerettslige krav til behandlingen av sivile saker skilt ut i et eget punkt, for å synliggjøre at det ikke er fullt overlapp mellom sivilprosessuelle prinsipper og menneskerettslige krav. Mye er likt, men studentene må også være kjent med de norske prinsippene.</p> <p>Det foreslås ingen endringer av ferdighetskravene.</p>
---	--

- **Sidetallsnorm pensum - gjeldende fra og med studieåret 2020/2021**
(fastsatt av Studieutvalget i sak SU 62/19 den 22.11.2019 og sak SU 8/20 den 31. 01.2020)

Studieprogram/nivå	Antall pensumsider per studiepoeng
Master i rettsvitenskap, 1. - 3. avdeling	30-40

Master i rettsvitenskap, 4. avdeling	40-45
Master i rettsvitenskap, 5. avdeling	45-55
Master of Laws in the Law of the Sea	45-55
Nordic Master's Degree Programme in Environmental Law	55-65

- **Kvalitative retningslinjer:**

Rettskilder som lovtekster, traktater, forarbeider, rettsavgjørelser mv. skal normalt ikke inngå i pensum.

Vi anvender og skiller ikke mellom innførings-, hovedlitteratur, anbefalt litteratur, tilleggslitteratur e.l.

- **Frister**

1) Forslag til endring av pensum (som ikke nødvendiggjør endring i emnebeskrivelse, fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse).

Frist for emner som skal tilbys kommende høstsemester:

Pensumendringssak må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før siste SU-møte før Legantofristen den 1. juni**

Frist for emner som skal tilbys kommende vårsemester:

Pensumendringssak må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før siste SU-møte før Legantofristen den 15. november**

2) Frist for forslag til endringer i fagbeskrivelsen og/eller læringsutbyttebeskrivelsen, endring av pensum som nødvendiggjør slike endringer eller forslag om oppretting av nye emner.

Endringer av fagbeskrivelse/læringsutbyttebeskrivelser eller forslag til oppretting av nye emner må behandles av Studieutvalget senest i vårsemesterets første møte for kommende høstsemester og i vårsemesterets siste møte for kommende vårsemester. Dette følger av felles frister ved UiT i systemet Emne på Nett (EpN) (1. mars og 1. september).

Frist for emner som skal tilbys kommende høstsemester:

Forslag om endring av fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse eller oppretting av nye emner må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før vårens første SU-møte (januar)**

Frist for emner som skal tilbys kommende vårsemester:

Forslag om endring av fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse eller oppretting av nye emner må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før vårens siste SU-møte (juni)**

Følgende møtedatoer gjelder våren 2022:

Møtedato i Studieutvalget	Innmeldingsfrist saker
31. januar 2022	14. januar 2022
18. mars 2022	04. mars 2022

7. juni 2022	20. mai 2022
--------------	--------------

- **Innsending av mal**

Utfylt mal sendes til administrativt ansvarlig for avdelingen:

Ola Lund Eide (1.- og 4. avdeling): ola.l.eide@uit.no

Karin B. Eriksen (2.- og 3. avdeling): karin.b.eriksen@uit.no

Henriette Winther Fonjong (spesialfag og masteroppgaver, 5. avdeling): henriette.w.fonjong@uit.no

Lene Emilie Øye (LLM, NOMPEL, JUR-3621 og JUR-3624): lene.e.oye@uit.no

NB: kopi til Hege Skarsfjord (hege.skarsfjord@uit.no)